

ΤΑΞΗ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΣΤΟ ΧΑΟΣ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΕΛΛΑΔΑ (του ανταποκριτή μας)

Ψηφίστηκε ο νέος νόμος του υπουργείου Τύπου που βάζει τάξη στον τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό χώρο της χώρας.

Ο νόμος για τη ραδιοτηλεόραση έρχεται να θέσει τέλος στη σημερινή κατάσταση παρανομίας και αβεβαιότητας, χορηγώντας εκ νέου τις άδειες λειτουργίας των σταθμών. Στη χορήγηση των αδειών λαμβάνονται υπόψη (και βαθμολογούνται με μόρια): α) ο χρόνος που λειτουργεί ήδη ο σταθμός με άδεια ή έχοντας καταθέσει αίτηση για άδεια, β) ο αριθμός των εργαζομένων, γ) το ύψος της επένδυσης και δ) η πληρότητα του προγράμματος.

Με το νόμο ρυθμίζονται ακόμη ζητήματα όπως το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους των μετοχών των εταιρειών, οι δικτυώσεις, η μετάδοση διαφημίσεων και οι χορηγίες, καθώς και ο οικονομικός και ο διαχειριστικός έλεγχος. Προβλέπεται ακόμη η χορήγηση αδειών σε σωματεία και μη κερδοσκοπικές εταιρείες (σε συγκεκριμένη περιοχή συχνότητας).

Ελπίζουμε να προχωρήσουν με ταχείς ρυθμούς οι διαδικασίες, ούτως ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα που χρόνια ταλανίζουν την ιδιωτική

 Ο νόμος για τη ραδιοτηλεόραση και ειδικότερα οι ρυθμίσεις για τη ραδιοφωνία αποτελούν την αφορμή για τις παρατηρήσεις που ακολουθούν. Χρειάζεται όμως εκ των προτέρων να πούμε ότι η αντίθεσή μας στην πραγματικότητα των ΜΜΕ δεν μπορεί να ξεκινά -κι ούτε φυσικά εξαντλείται- στις τακτοποιήσεις ενός νόμου, αλλά αφορά στην πραγματική επικοινωνία μεταξύ πραγμάτων. Με αυτή την έννοια, οι παρατηρήσεις αυτές αποτελούν μέρος ενός μακρύ διαλόγου με την κοινωνία και αναφέρονται στη ζωή (που κανένα ΜΜΕ δεν μπορεί να ορίσει), τα προβλήματα και τις αντιστάσεις μας.

 Γύρω στα 1987-88, το κρατικό μονοπώλιο στα ΜΜΕ δέχεται τα πρώτα πλήγματα. Εκεί που υπήρχαν οι αψιμαχίες των "πειρατών", αρχίζει ένας άγριος πόλεμος με τη δυναμική εμφάνιση του κεφαλαίου. Η σημασία κατοχής του πεδίου οδηγεί σε έναν ανταγωνισμό που το κράτος ούτε θέλει ούτε μπορεί να ελέγξει. Οι νόμοι του κείτονται ανενεργοί και καταπατώνται σε όλα τους τα σημεία. Σιγά-σιγά ο ορίζοντας ξεκαθαρίζει.

Αναφαίνονται οι μεγάλοι ιδιοκτήτες πολλών ταυτόχρονα μέσων (εφημερίδων, περιοδικών, τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών) με άμεσα και τεράστια συμφέροντα σε διάφορους τομείς της οικονομίας, δίπλα σε άλλους

μικρότερους, που προέρχονται από περισσότερο "συναφείς" χώρους (εκδοτικούς, "πολιτιστικούς"), αλλά και σε κάθε είδους κεφαλαίουχους. Πραγματοποιούνται οι πρώτες αγοραπωλησίες και υπενοικιάσεις, οι πρώτες συμμαχίες και δικτυώσεις. Αναδεικνύεται η κυριαρχία του κεφαλαίου και των νόμων της αγοράς. Οι νέες θέσεις έχουν καταληφθεί και το "χάος" στη ραδιοφωνία έπαψε πλέον να συμφέρει. Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ.

Είναι καιρός το κράτος να εμφανιστεί ως ρυθμιστής - διαιτητής, να ξαναμοιράσει τις άδειες, επιβραβεύοντας τους "νικητές" και αποκλείοντας τους "ηττημένους". (Οι "ηττημένοι" θα είναι κάποιοι μικροβιοτέχνες της μπάντας που - ειρωνεία! - έπαιζαν τον ίδιο σκοπό με τους "νικητές" και εξυμνούσαν τα ίδια είδωλα).

Ο καινούριος νόμος έρχεται σήμερα να κατοχυρώσει την κυριαρχία του κεφαλαίου, αναγνωρίζοντας ουσιαστικά και καταγράφοντας τη διαμορφωμένη κατάσταση. Νομιμοποιεί τις "ανάγκες" της αγοράς και ορίζει τα πλαίσια του ανταγωνισμού περισσότερο "ορθολογικά". Κι αυτό είναι "φυσικό". Τα ΜΜΕ είναι επιχειρήσεις, με επενδύσεις, με αφεντικά και εργαζόμενους, με στόχο το κέρδος. Έτσι ο νόμος αξιολογεί με βάση το ύψος των επενδύτων και τις θέσεις εργασίας, προσκαλεί νέους επενδυτές, Έλληνες ή Ευρωπαίους, προνοεί για την εύρυθμη λειτουργία διαφημίσεων και χορηγιών, εξασφαλίζει τον "υγιή" ανταγωνισμό όσον αφορά αγοραπωλησίες, μεταβιβάσεις μετοχών και δικτυώσεις. Και ενώ φαινομενικά περιορίζει τη δυνατότητα δημιουργίας μονοπωλίων δίνοντας μία μόνο άδεια σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δίνει τα περιθώρια συμμετοχής αυτών σε ευρύτερους οικονομικούς σχηματισμούς, άρα και την απόκτηση περισσότερων αδειών κάτω από διαφορετική κάθε φορά ονομασία. Ο μόνος περιορισμός που τίθεται είναι το να συμμετέχει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο σε δυο απ' τις τρεις κατηγορίες ΜΜΕ (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι ίδιες π.χ. εταιρείες μπορούν συστήνοντας διαφορετικούς ομίλους να αποκτήσουν τον έλεγχο μέχρι και όλης της μπάντας, και τηλεοπτικής και ραδιοφωνικής, με μόνη προϋπόθεση να μην απασχολούνται με έκδοση εφημερίδας. Εξάλλου υπάρχουν και οι δικτυώσεις ως σίγουρος τρόπος επέκτασης και απορρόφησης.

Οι νόμοι της αγοράς - είναι "φυσικό"! - διαπνέουν ολόκληρο το νόμο και τα οικονομικά δεδομένα αποτελούν τα μόνα "αντικειμενικά κριτήρια". Ποιά άλλα θα μπορούσαν να είναι στην κοινωνία της οικονομίας;

ΟΣΟ ΕΙΝΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΝΑ ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΝ ΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥΣ, ΘΑ ΕΙΝΑΙ "ΦΥΣΙΚΟ" ΤΟ ΙΔΙΟ ΝΑ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΣΤΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ.

(Ωστόσο, και για να μην είμαστε άδικοι, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι ο νόμος εξασφαλίζει και τη συμμετοχή της πολιτικής αγοράς στο παιχνίδι, θέτοντας το κριτήριο της "προγραμματικής πληρότητας" που επιτρέπει την πριμοδότηση των πολιτικά επιθυμητών, και βέβαια αναθέτοντας την υψηλή

εποπτεία για την τήρηση των διατάξεων στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Μέχρι στιγμής δεν περιλαμβάνονται στο νόμο τεχνικές προδιαγραφές για τη λειτουργία των ραδιοσταθμών. Υποτίθεται ότι θα συμπληρωθούν με υπουργική απόφαση. Εκτίμησή μας είναι ότι και σ' αυτό το σημείο είτε θα νομιμοποιηθεί η σημερινή επικίνδυνη κατάσταση, είτε θα υπάρξουν προδιαγραφές που θα καταπατηθούν στην πράξη. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι προηγούμενες διατάξεις για τη μέγιστη επιτρεπόμενη ισχύ δεν εφαρμόστηκαν ποτέ. Ο ανταγωνισμός σ' αυτό το επίπεδο υπήρξε ανεξέλεγκτος και άγριος με συνέπειες εγκληματικές. Στην Αθήνα λειτουργούν σταθμοί με 70.000 Watt, στη Θεσσαλονίκη με 35 και 50 χιλιάδες Watt. Ήδη οι "μικροί" ραδιοσταθμοί εκπέμπουν με 5.000 Watt. (Το ράδιο Ουτοπία και το ράδιο Κιβωτός, οι πιο "μικροί" από αυτούς την άποψη, λειτουργούν σήμερα με 1500-2000 Watt, αφού αναγκάστηκαν να εγκατασταθούν στο Χορτιάτη μετά την επέμβαση των ΜΑΤ το '92 στην Άνω Πόλη.) Μπορούμε να υπολογίσουμε ότι από το "πάρκο κεραιών" στο Χορτιάτη εκπέμπεται συγκεντρωτικά ακτινοβολία 300.000 Watt, που είναι αποδεδειγμένα επιβλαβής για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Η κατάσταση στα Τουρκοβούνια και στον Υμηττό στην Αθήνα, είναι ανάλογη.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο τεχνολογικός ανταγωνισμός είναι παράλογος, αν δε γνωρίζαμε ότι κεφάλαιο αδιαφορεί για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και τους ανθρώπους προκειμένου να υπερισχύσει. (Εξάλλου υπάρχουν και οι δεντροφυτεύσεις για να επιδείξει την οικολογική του "ευαισθησία".) Από τεχνική άποψη, η ταυτόχρονη δραστική μείωση της ισχύος είναι λύση εφικτή, χωρίς να επηρεάζει καθόλου την τοπική απόδοση. Μπορούμε να κάνουμε κάτι για αυτό;

Όμως, εκτός από τις οικονομικές και τεχνολογικές όψεις των ΜΜΕ, αυτό που "φυσικά" δε θα μπορούσε να περιληφθεί σε ένα νομοσχέδιο είναι η ουσία τους. Τα ΜΜΕ αποτελούν σήμερα την αιχμή της βιομηχανίας παραγωγής συνειδητήσεων, που διαπερνά το σύνολο της κοινωνικής ζωής και ακτινωτά σκορπίζει υποταγή, παθητικότητα, ρόλους, μοντέλα κατανάλωσης και κατανάλωση μοντέλων. Πανταχού παρόντα στο χώρο της παραγωγής και της αναπαραγωγής των κυρίαρχων κοινωνικών σχέσεων, τα πάντα πληρούν με παγωμένο χρόνο. Είναι φρουροί του ύπνου - αδειφού του θανάτου.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, αλλά ενάντιά τους, λειτουργούν εδώ και 8 χρόνια το ράδιο Ουτοπία και το ράδιο Κιβωτός, στη Θεσσαλονίκη (και προσπαθεί να εκπέμψει στην Αθήνα το ράδιο Κοκκίνοσκουφίτσα). Ενάντια, όχι θεωρητικά, αλλά όπως προκύπτει από τον τρόπο λειτουργίας και το περιεχόμενό μας. Ενάντια στην ιεραρχία (χωρίς αφεντικά, διευθυντές και

"υπεύθυνους", αλλιά με αποφασιστικό όργανο τη γενική συνέλευση, όπου ισότιμα μετέχει ο καθένας), ενάντια στην εμπορευματοποίηση (χωρίς διαφημίσεις, χορηγίες και πηλασάρισμα κάθε είδους εμπορεύματος, αλλιά προωθώντας διασωθούμε από τον κατακλιισμό των "πολιτιστικών" εμπορευμάτων κι έμπρακτα προτείνουμε την αυτοδιαχείριση, την κοινωνική αντίσταση, πράξεις ζωής.

➡ Παρόλα αυτά δεν αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας στο χώρο των "τοπικών ερασιτεχνικών ραδιοφώνων" όπου τσουβαλιάζονται σε συγκεκριμένη περιοχή συχνοτήτων κάθε είδους σωματεία και μη κερδοσκοπικές εταιρείες - που εμφανίζονται με μη εμπορευματικό χαρακτήρα αλλιά μπορούν να χρηματοδοτούνται από διαφημίσεις και χορηγίες. Κι όπου προβλέπονται ακόμη και "συγκατοικήσεις" σταθμών στην ίδια συχνότητα. **Δε θα μας αρκούσε ποτέ μια θέση στο περιθώριο της μπάντας** κι ακόμη περισσότερο σ' ένα γκέτο όπου θα εναηλιάσονται "αναξιοπαθούντες" και "περίεργοι" σαν αξιοθέατα ενός ραδιοφωνικού τσίρκου. Ήδη η τρωινή μας κατάσταση είναι κατακτημένη, και πάλη δεν είναι αρκετή.

➡ Η αλληλεγγύη στα συλλογικά, αυτοδιαχειριζόμενα εγχειρήματα μπορεί να είναι πολήπλευρη και δεν πρόκειται, βέβαια, να υποδειξουμε τους τρόπους. Ωστόσο είναι ακόμη πιο σημαντική η ενεργοποίηση καθενός και η αντίσταση σε κάθε κυριαρχία. Κι οι συναντήσεις θα υπάρξουν.

Πολύ πέρα. Πολύ πέρα από ένα νόμο που θα χρίσει "νικητές" και "ηττημένους", ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΠΩΣ ΕΧΟΥΜΕ ΗΔΗ ΝΙΚΗΣΕΙ.

ΚΙΒΩΤΟΣ 92,5
ράδιο ΟΥΤΟΠΙΑ 107,7
ΚΟΚΚΙΝΟΣΚΟΥΦΙΤΣΑ

ΝΑ ΜΗ ΓΙΝΕΙ ΝΟΜΟΣ Η ΣΙΩΠΗ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΕΚΡΟΠΟΛΕΙΣ

